

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....

..... 2021 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския

съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД).

Предложеният проект на акт има за цел да осигури държавна гаранция за кредитите, които ще се отпускат през 2022 г. по ЗКСД в общ размер до 40 млн. лв. Същият е определен от Министерството на образованието и науката след извършен анализ на базата на реални данни за кредитирането по ЗКСД за периода 2010 – 31.03.2021 година, както и в резултат от извършена оценка на тенденциите и очакванията на кредитните институции за развитието на кредитирането по ЗКСД.

Висшето образование е официално признато за област от компетентността на Европейския съюз в Договора от Маастрихт от 1992 г. Съгласно член 165, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз е посочено, че действията на Европейския съюз целят „развиване на европейското измерение в образованието и насърчаване на мобилността на студенти и преподаватели.“ В тази връзка ЗКСД има за цел подобряването на условията за достъп до висше образование, давайки възможност на граждани на Република България, граждани от други държави членки на Европейския съюз, граждани на други държави от Европейското икономическо пространство или на Конфедерация Швейцария да кандидатстват за кредит по ЗКСД и да придобият висше образование във висше училище или научна организация, функциониращи съгласно Закона за висшето образование, като по този начин се очаква увеличаване броя на отпуснатите кредити на студенти и докторанти по ЗКСД през 2022 г., което ще допринесе за разширяване на достъпа до висше образование чрез споделяне на финансовите отговорности между студентите/докторантите и държавата.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 13, ал. 4 от ЗКСД максималният размер на новите държавни гаранции се одобрява ежегодно с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

Анализът на резултатите от програмата за кредитиране на студентите и докторантите от 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. по ЗКСД показва, че 21 692 студенти и докторанти са се възползвали от възможността да изтеглят кредит по Закона за кредитиране на студенти и докторанти в общ размер на 150 770 507,37 лв. Средният размер на кредитите за разглеждания период е 6 950,91 лв.

В изпълнение на чл. 4, т. 2 от ЗКСД държавата предоставя финансова подкрепа при кредитирането на студентите и докторантите, като погасява кредитното задължение или част от него в случаите, предвидени в този закон – при раждане/осиновяване на второ или следващо дете, при настъпване на смърт на кредитополучателя или при настъпване на трайна неработоспособност. В тези случаи държавата погасява задължението на кредитополучателя към банките, а кредитополучателят или неговите наследници не дължат връщане на сумата, която държавата е платила на банката. За периода от 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. държавата е погасила задълженията на 39 починали кредитополучатели, на 193 кредитополучатели, които са родили второ или следващо дете, и на 12 кредитополучатели поради настъпване на трайна неработоспособност.

Държавата погасява неизпълнените части от задълженията на кредитополучателите по Закона за кредитиране на студенти и докторанти и при настъпване на предсрочна изискуемост на кредита в случаите, когато кредитополучателите не си погасяват задълженията към банките. Броят на предсрочно изискуемите кредити от 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. е 1 204.

Общият размер на платените от държавата кредити – опростен дълг и активирана гаранция за периода от 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. е 7 239 591,09 лв.

Когато държавата изплати задълженията на кредитополучателите към банките, в нейна полза възниква правото да получи от тях всичко, което е платила за тяхна сметка, заедно със законната лихва от момента на плащането. Вземанията на държавата срещу кредитополучателите са частни държавни вземания и се установяват и събират от Националната агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите (чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти докторанти).

От 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. НАП е започнала да събира вземанията си от 981 кредитополучателя. От тях приключените вземания са 544. Към 31 март 2021 г. НАП е събрала от длъжниците сумата 1 601 410,49 лв. – главници, лихви и съдебни разноси, присъдени с изпълнителни листове.

За периода от 01.09.2010 г. до 31.03.2021 г. размерът на държавната гаранция съгласно сключените споразумения е, както следва:

Годи-ни	Одобрен максимален размер на държавната гаранция с РМС	Размер на държавната гаранция съгласно сключените споразумения с банките	Размер на договорените кредити (поет ангажимент)	Изпълне-ние на лимита по издадените държавни гаранции	Брой на договоренит е кредити
2010	40,0 млн. лв.	25,0 млн. лв.	14 262 705,59 лв.	57,05%	2 841
2011	40,1 млн. лв.	34,0 млн. лв.	17 818 385,25 лв.	52,41%	3 978
2012	80,5 млн. лв.	32,0 млн. лв.	17 169 723,32 лв.	53,66%	3 612
2013	80,5 млн. лв.	34,0 млн. лв.	19 856 841,47 лв.	58,40%	3 143
2014	40,0 млн. лв.	33,0 млн. лв.	21 773 402,66 лв.	65,98%	2 470
2015	50,0 млн. лв.	41,0 млн. лв.	24 010 832,82 лв.	58,56%	1 884
2016	50,0 млн. лв.	45,5 млн. лв.	10 286 253,98 лв.	22,61%	1 136
2017	50,0 млн. лв.	42,0 млн. лв.	5 961 058,67 лв.	14,19%	769
2018	50,0 млн. лв.	43,0 млн. лв.	5 906 932,24 лв.	13,74%	616
2019	50,0 млн. лв.	44,0 млн. лв.	6 113 212,06 лв.	13,89%	505
2020	50,0 млн. лв.	39,0 млн. лв.	5 936 877,51 лв.	15,22%	507
2021	40,0 млн. лв.	30,0 млн. лв.	1 674 281,80 лв.	5,58%*	168*

Данните за 2021 г. се отнасят за месеците януари, февруари и март на 2021 г.

От приложената таблица е видно, че от 2015 г. се наблюдава ежегодно намаляване броя на сключените кредити по ЗКСД, а от 2016 г. има значителен спад по отношение на изпълнението на лимитите по гаранционните споразумения. Това наложи размерът на държавните гаранции по ЗКСД за 2021 г. да бъде определен до 40,0 млн. лв.

Очакваният брой на кредитите, които ще бъдат сключени от студенти и докторанти по ЗКСД през 2022 г., е 600 кредита за такси и за издръжка.

С оглед на гореизложеното предлагаме в Решението на Министерския съвет размерът на новите държавни гаранции за 2022 г. да бъде същият като предходната година – до 40,0 млн. лв.

Одобреният от Министерския съвет максимален размер на новите държавни гаранции се включва в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, в случая ще бъдат включени в ЗДБРБ за 2022 г.

Предложеният проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по ЗКСД ще обхване системата на висшето образование в Република България, състояща се от 38 държавни висши училища, както и 14 частни висши училища. Право на кредит по ЗКСД имат 132 210 студенти и 2 251 докторанти, обучаващи се в редовна форма. В държавните висши училища съответно са 102 010 студенти и 2 121 докторанти, а в частните висши училища – 30 200 студенти и 130 докторанти.

С проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по ЗКСД не се хармонизират актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Предложеният проект на Решение не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което към проекта на акт е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Получените в тази връзка становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

Проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по ЗКСД е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и е съгласуван по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и във връзка с чл. 13, ал. 4 от ЗКСД

предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2022 г. по ЗКСД.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ